

Ecologische QuickScan 't Nije Hoff, Emmen

Ecologische QuickScan

't Nije Hoff, Emmen (DR)

E.J. Ruiter

1

Alcedo Natuurprojecten heeft dit rapport opgesteld in opdracht van RooBeek Advies . Daarmee is dit rapport eigendom van bovengenoemde opdrachtgever. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, microfilm, fotokopie, of welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Alcedo Natuurprojecten. Het is ook niet toegestaan dit rapport zonder toestemming te gebruiken voor enig ander werk dan waarvoor dit product is ontwikkeld.

Alcedo Natuurprojecten is niet aansprakelijk voor gevolgschade of schade welke voortvloeit uit toepassingen van resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Alcedo Natuurprojecten; opdrachtgever vrijwaart Alcedo Natuurprojecten van aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Alcedo Natuurprojecten has compiled this report on behalf of RooBeek Advies. Thus, this report is the property of the clients mentioned before. No part of this report may be multiplied and / or published by print, microfilm, photocopies, or by any other means without the prior written consent of the client mentioned before and Alcedo Natuurprojecten. It is neither permitted to use this report for any other purpose than for which the product was developed.

Alcedo Natuurprojecten is not liable for consequential loss or damage resulting from application of results of operations or other information obtained from Alcedo Natuurprojecten; client indemnifies Alcedo Natuurprojecten of claims by third parties in connection with this application.

Colofon

Ecologische QuickScan

't Nije Hoff, Emmen (DR)

Auteur: E.J. Ruiter

Opdrachtgever: RooBeek Advies
Nautilusstraat 7b
7821 AG Emmen

Contactpersoon: Henry de Roo, henry@roobeek-advies.nl

Opdrachtnemer: Alcedo Natuurprojecten
Cornelis Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Contactpersoon: Evert Ruiter, info@alcedo-natuurprojecten.nl

Rapportcodes:

Alcedo Natuurprojecten: 2017-043

Datum: 19 september 2017

Status: Concept

Te citeren als: Ruiter E.J. 2017. *Ecologische QuickScan 't Nije Hoff, Emmen (DR)*.
September 2017. Alcedo Natuurprojecten rapport 2017-043. **In opdracht van: RooBeek Advies**

Inhoud

1. Inleiding	4
1.1. Aanleiding	4
1.2. Doel	4
1.3. Leeswijzer	5
2. Onderzoeksmethode	6
2.1. Algemene opzet en werkwijze	6
2.2. Bronnenonderzoek	6
2.3. Oriënterend terreinbezoek	6
2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten	6
2.5. Volledigheid van het onderzoek	7
2.6. Verantwoording	7
3. Wettelijk kader	8
3.1. Algemeen	8
3.2. Doelstelling van de WNB	8
3.3. Welke soorten worden beschermd	8
3.4. Zorgplicht	8
3.5. De verbodsbepalingen	9
3.6. Beschermingsregimes	9
3.7. NNN	10
4. Beschrijving locatie en ingreep	13
4.1. Beschrijving locatie	13
4.2. Beschrijving ingreep	14
5. Resultaten	16
5.1. Veldbezoek	15
5.2. Aangetroffen soorten	15
5.2.1 Flora	15
5.2.2 Grondgebonden zoogdieren	15
5.2.3 Vleermuizen	16
5.2.4 Vogels	18
5.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen	18
5.2.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	18
6. Toetsing aan de WNB	19
7. Conclusies en aanbevelingen	20
8. Bronvermeldingen	21
Fotobijlage	22

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Initiatiefnemers Gert-Jan en Rick Nijhoff hebben het voornemen om net ten noorden van de wijk Noordbarge, aan de Nieuw Amsterdamsestraat te Emmen een modern melkveebedrijf te realiseren. Dit melkveebedrijf wordt een duurzame onderneming en ingepast in de landelijke omgeving van het Noordbargerbos. Het bedrijf stelt zich nadrukkelijk open voor de buurt en smeed zo een band tussen bewoners van stad en platteland. Voor de realisatie van dit plan heeft RooBeek Advies uit Emmen een bestemmingsplanwijziging opgesteld. De locatie is gelegen in een groene en authentiek Drentse omgeving met houtwallen, akkers, weilanden en bossen. Daar leven tal van plant-, vogel- en diersoorten. Om zich er van te verzekeren dat de voorgenomen plannen niet in strijd zijn met de bepalingen in de Wnb, heeft RooBeek Advies uit Emmen het ecologisch adviesbureau Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle verzocht een ecologische QuickScan uit te voeren.

1.2. Doel

Het doel van het onderzoek, de ecologische QuickScan, is het controleren en onderzoeken van de locatie op de aanwezigheid van middels de Wnb beschermde diersoorten en het uitbrengen van advies ten aanzien van eventuele vervolgstappen.

Het onderzoek is samen te vatten in zes vragen:

1. Welke beschermde soorten, zoals genoemd in de Wnb zijn op de locatie aanwezig?
2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen plannen op deze beschermde soorten?
3. Worden bij uitvoer van de voorgenomen plannen verbodsbepalingen van de Wnb overtreden?
4. Welke mogelijkheden zijn er om negatieve effecten op de beschermde soorten te minimaliseren of te voorkomen?
5. Moet er nader onderzoek (uitgebreide Natuurtoets) worden uitgevoerd?
6. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen plannen een ontheffing van de Wnb aan te vragen bij de provincie Overijssel?

1.3. Leeswijzer

In dit hoofdstuk is beschreven hoe dit onderzoek, het uitvoeren van ecologisch onderzoek in het kader van soort- en gebiedsbescherming, tot stand is gekomen en werd de doelstelling vertaald naar onderzoeksvragen. In hoofdstuk 2 wordt de onderzoeksmethodiek besproken. In hoofdstuk 3 wordt het wettelijk kader uiteengezet. In hoofdstuk 4 volgt een algemene beschrijving van de onderzochte locatie en de voorgenomen ingrepen. In hoofdstuk 5 volgt de synthese van de resultaten en wordt een effectentoetsing uitgevoerd op beschermde soorten in het kader van de Wnb. In hoofdstuk 6 volgt een effectentoetsing op de gebiedsbescherming Wnb. In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen met eventuele mitigerende maatregelen en wordt de eventuele noodzaak aangegeven tot vervolgonderzoek. Hierna volgen de geraadpleegde bronnen en bijlagen met een foto impressie van de onderzochte locatie.

2. Onderzoeksmethode

2.1. Algemene opzet en werkwijze

Dit onderzoek betreft een QuickScan. Op basis van een grondig onderzoek op locatie wordt een inschatting is gemaakt van de (potentiële) aanwezigheid van en mogelijke nadelige effecten op beschermde diersoorten. Deze inschatting is gemaakt op basis van parate kennis van soorten en expert judgement. Vervolgens is een inschatting gemaakt van te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten. De mogelijk negatieve effecten zijn getoetst aan de Wnb.

2.2. Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen zijn verspreidingsgegevens van internetmedia en diverse verspreidingsatlassen van relevante soortgroepen en (jaar)verslagen van Particuliere Gegevensbeherende Organisaties (PGO's) geraadpleegd (zie geraadpleegde bronnen).

2.3. Oriënterend terreinbezoek

De locatie is op 31 augustus 2017 bezocht. Het bezoek vond overdag plaats onder goed weerscondities. Tijdens het bezoek is in het plangebied zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten, o.a. via zicht- en gehoorwaarnemingen (mede gebruik maken makend van een batdetector), sporenonderzoek, nesten, holen, uitwerpselen, enzovoorts. Ook de omgeving is onderzocht op de aanwezigheid van sporen en of andere aanwijzingen van het voorkomen van dieren die ter plaatse leven, maar ook de omgeving benutten. Op basis van terreinkenmerken is beoordeeld of het terrein geschikt is voor de in de regio voorkomende beschermde soorten.

2.4. Gebruikte onderzoeksinstrumenten

Bij dit onderzoek zijn de volgende instrumenten gebruikt:

- verrekijker;
- digitale fotocamera;
- mobiele telefoon met ObsMapp.

2.5. Volledigheid van het onderzoek

Gedurende het veldonderzoek wordt een inschatting van een gebied gemaakt, maar met een dergelijk veldonderzoek is het nooit zeker dat alle aanwezige soorten ook daadwerkelijk waargenomen (kunnen) worden. Een ervaren veldbioloog kan echter wel een goede inschatting maken van de kans dat beschermde soorten een plangebied benutten. Dit gebeurt aan de hand van kennis over de ecologie van beschermde soorten en hun habitatvoorkeur en aan de hand van uitgebreide gebiedskennis van de onderzoeker. Op basis van het veldbezoek, bronnenonderzoek en overleg met de eigenaar kan men er van uitgaan dat er een goede inschatting is gemaakt van het voorkomen van beschermde soorten.

2.6. Verantwoording

Het onderzoek, het veldwerk en de dataverwerking beschreven in dit rapport is uitgevoerd door Evert Ruiter van Alcedo Natuurprojecten uit Zwolle. Vanuit de opdrachtgever werd het project begeleid door Henry de Roo. Alle in het rapport gebruikte foto's zijn gemaakt door Evert Ruiter, tenzij anders vermeld.

3. Wettelijk kader

3.1. Algemeen

De bescherming van planten- en diersoorten is in Nederland geregeld in de Wet natuurbescherming (verder te noemen Wnb). Deze wet is op 1 januari 2017 in werking getreden en beschermt ruim 900 soorten in Nederland in het wild voorkomende planten- en diersoorten. Deze wet vervangt de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet.

3.2. Doelstelling van de Wnb

- het beschermen en ontwikkelen van de natuur;
- het behouden en herstellen van biologische diversiteit;
- het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur en het verzekeren van een samenhangend beleid gericht op het behoud en beheer van waardevolle landschappen.

De Wet natuurbescherming benoemt niet welke concrete activiteiten wel of niet zijn toegestaan. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten. Dit betekent in de praktijk dat het gaat om het effect van uw activiteiten op beschermde soorten. Heel vaak gaan activiteiten en werkzaamheden en de bescherming van soorten prima samen. Als u uw werk zo kunt inrichten dat u geen schade toebrengt aan beschermde soorten, dan hoeft u vooraf niets te regelen. Soms is het echter onvermijdelijk dat schade ontstaat aan beschermde dieren of planten. In die situaties is het nodig dat u vooraf bekijkt of hiervoor een vrijstelling geldt, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd ('nee-tenzij'-beginsel).

8

3.3. Welke soorten worden beschermd?

De Wnb kent drie categorieën van beschermde soorten:

- Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn;
- Soorten beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn;
- Andere soorten waaronder soorten vallen die vanuit nationaal oogpunt bescherming behoeven.

3.4. Zorgplicht

In de Wnb is ook een zorgplicht vastgelegd. Deze plicht geldt te allen tijde en houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moeten worden voorkomen. Deze plicht geldt voor iedereen en voor alle planten en dieren, beschermd of niet. De Memorie van Toelichting zegt het zo: "De zorgplicht houdt in dat een ieder voldoende zorg in acht moet nemen voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Overtreding van de zorgplicht is niet strafbaar gesteld; de zorgplicht kan wel door toepassing van bestuursdwang worden gehandhaafd".

3.5. De verbodsbepalingen

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1 Wn	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2 Wn	Beschermingsregime andere soorten § 3.3 Wn
Art 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen	Art 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
Art 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen	Art 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
Art 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben	Art 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen	Niet van toepassing
Art 3.1 lid 4 en lid 5 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort	Art 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren	Niet van toepassing
Niet van toepassing	Art 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen	Art 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen

Tabel 1: Verbodsbepalingen Wnb.

3.6. Beschermingsregimes

De Wet natuurbescherming kent een apart beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn en een apart beschermingsregime voor soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en een apart beschermingsregime voor andere soorten, die vanuit nationaal oogpunt beschermd worden. Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Alle vogels, in totaal ruim 700 soorten, zijn (beschermd). Daarnaast worden ongeveer 230 overige Europese en nationale soorten (flora, fauna en avifauna) beschermd. Om af te mogen wijken van de verbodsbepalingen via een ontheffing of vrijstelling moet aan drie criteria zijn voldaan:

- Er mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
- Er moet tegenover een afwijking van het verbod een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn zoals volksgezondheid of openbare veiligheid.

- De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

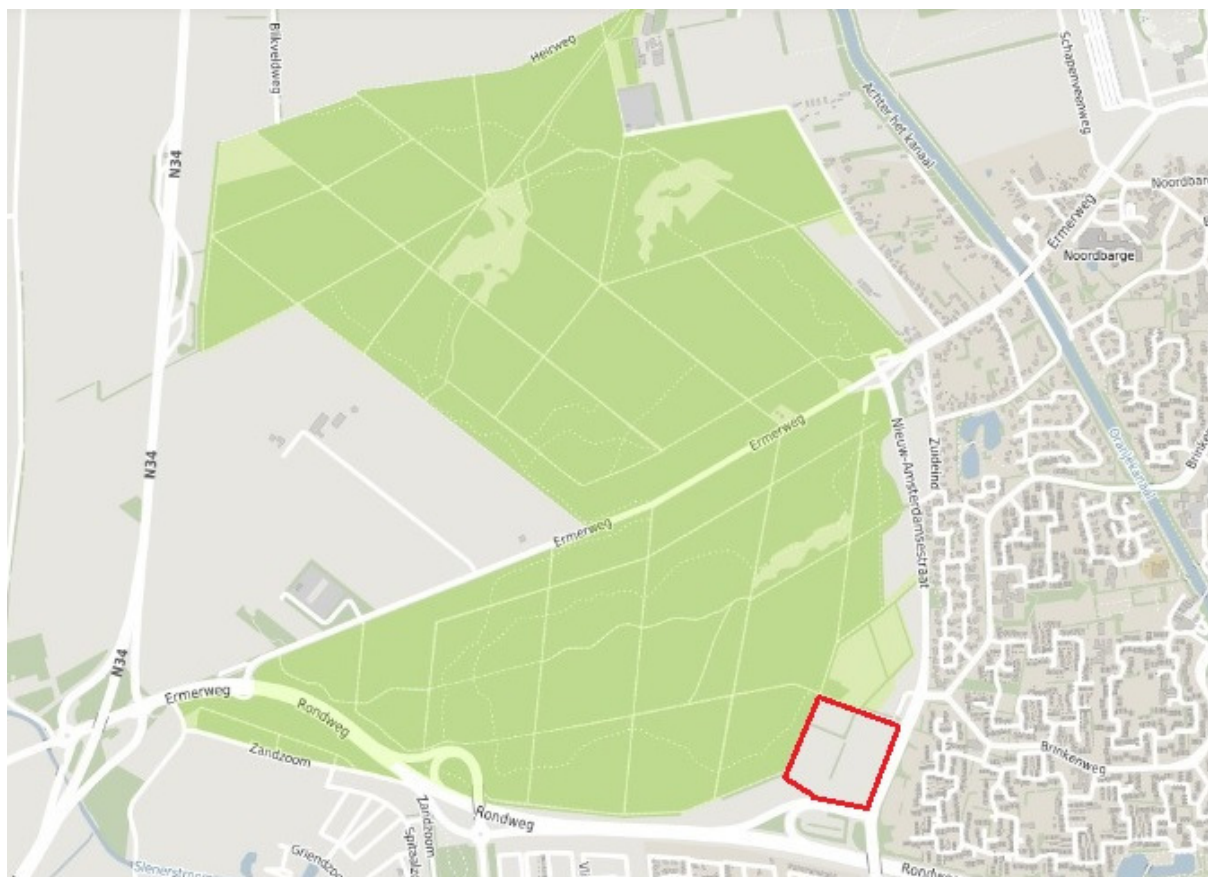
Als aan deze drie vereisten voldaan is, kan een ontheffing worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk, bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode.

3.7. Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland, oftewel NNN (voorheen Ecologische Hoofdstructuur, EHS), is een netwerk van natuurgebieden waarin de natuur (planten en dieren) voorrang heeft en derhalve wordt beschermd. Daarmee wordt voorkomen dat natuurgebieden geïsoleerd komen te liggen en dieren en planten uitsterven en dat de natuurgebieden zo hun waarde verliezen. De NNN kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur en het is derhalve van belang dit netwerk te bespreken in het kader van natuurbescherming. Het NNN moet uiteindelijk samen met de natuurgebieden in andere Europese landen het aaneengesloten pan-Europees Ecologisch Netwerk (PEEN) vormen.

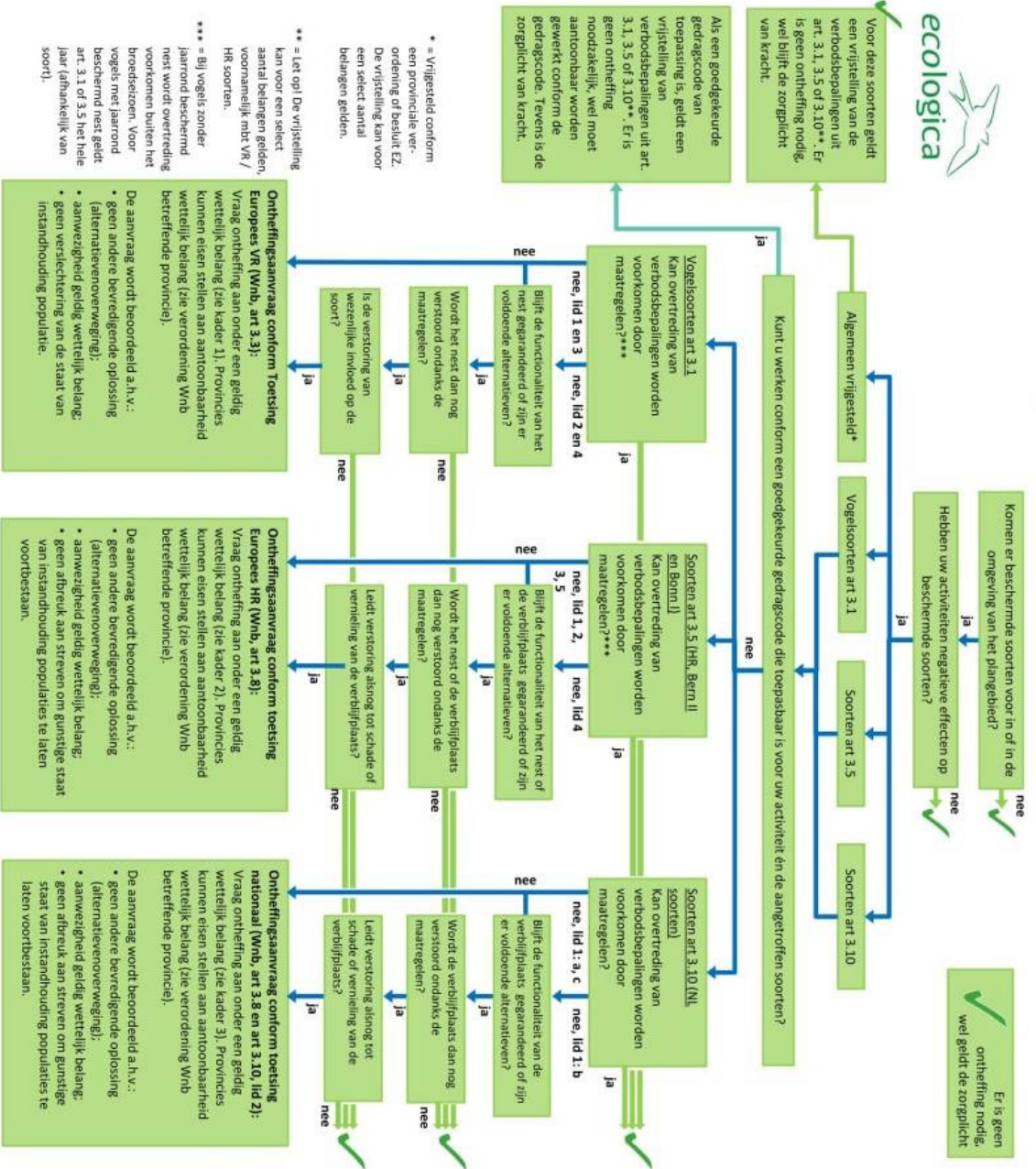
Sinds 1990 zijn de provincies en het Rijk druk doende met de aanleg van verbindingzones tussen verschillende natuurgebieden om zo een duurzaam, samenhangend netwerk van gebieden te creëren. De NNN heeft als doel van bestaande en nieuwe natuur een goed werkend netwerk te maken. Het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN is hierbij het uitgangspunt. Net als bij de Wnb geldt hier het ‘*nee-tenzij*’-beginsel. Dit is 1 oktober 2012 vastgelegd in het Besluit Algemene Regelingen Ruimtelijke Ordening (BARRO). Dit betekent dat er geen activiteiten plaats mogen vinden waardoor de **wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN** in het geding komen, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang, tenzij er geen reële alternatieven zijn of tenzij negatieve effecten zo veel mogelijk beperkt worden en de overblijvende effecten worden gecompenseerd.

Rijk en provincies hebben in 2011 met elkaar afgesproken dat natuurbeheer meer een regionale verantwoordelijkheid wordt. Dat is vastgelegd in het Natuurakkoord. Als gebiedsregisseurs van het landelijke gebied zetten de provincies zich in voor een versterking van de natuur. Zij dienen de begrenzing van het NNN vast te leggen in een provinciale verordening, waar ook de regels omtrent de inhoud van en de toelichting bij bestemmingsplannen in het belang van de realisatie, bescherming, instandhouding en verdere ontwikkeling van de beoogde natuurkwaliteit van het NNN worden beschreven. De provincies dienen hierbij ook de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN vast te leggen. Dit zijn de huidige en potentiële waarden, gebaseerd op de natuurdoelen van het desbetreffende gebied. Per perceel worden deze doelen vaak in natuurdoeltypen en/of beheertypen vastgelegd.

Figuur 1. Ligging van onderzochte locatie (rood kader) ten opzicht van het NN Drenthe (groen).
Bron: <https://geo.drenthe.nl/geoportaal>

Praktisch stroomschema soortenbescherming Wet Natuurbescherming art. 3.1, 3.5 en 3.10

Kader 1. Wettelijke belangen art 3.1:

- 1) in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid;
- 2) in het belang van veiligheid van luchtverkeer;
- 3) ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- 4) ter bescherming van flora en fauna;
- 5) voor onderzoek of onderwijs, uitzetten of herinvoeren van soorten;
- 6) selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van vogels.

Kader 2. Wettelijke belangen art 3.5:

- 1) de bescherming van flora en fauna en in stand houden natuurlijke habitats;
- 2) het voorkomen van ernstige schade aan gewassen, vee, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- 3) de volksgezondheid, openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- 4) onderzoek en onderwijs, reproductie of herintroductie van soorten;
- 5) op selectieve wijze een beperkt vastgesteld aantal soorten te vangen of te plukken of onder zich te hebben.

Kader 3. Wettelijke belangen art 3.10 (in aanvulling op de belangen genoemd in kader 2):

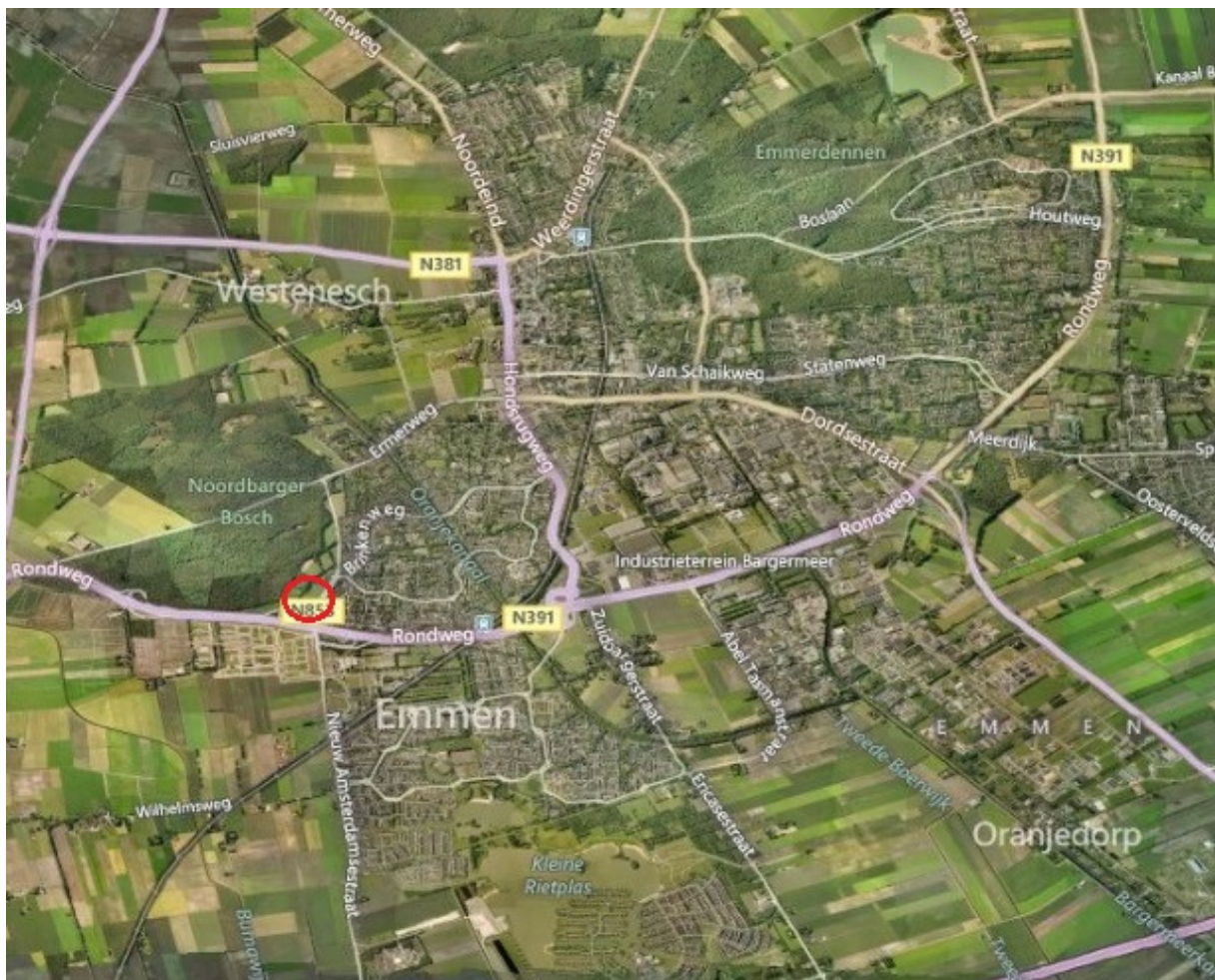
- a) in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
- b) ter voorkoming van schade of overlast;
- c) ter beperking van omvang van populaties van dieren;
- d) ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
- e) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
- f) in het kader van bestendig beheer of onderhoud vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of liv natuurbeheer;
- g) in het kader van bestendig beheer of onderhoud landschappelijke kwaliteiten gebied;
- h) in het algemeen belang.

Figuur 2. Stroomdiagram Wet natuurbescherming (Bron: Ecologica)

4. Beschrijving locatie en ingrepen

4.1. Beschrijving locatie

De beoogde locatie aan de westzijde van de Nieuw Amsterdamsestraat te Emmen bestaat uit weilanden (met schapen), akkers (met voederbiet), oude houtwallen met zomereik, hult en braam, zandpaden en grenst aan het Noordbargerbos (eigendom van Staatsbosbeheer). Aan de oostzijde van de Nieuw Amsterdamsestraat bevindt zich de wijk Noordbarge. Net ten noorden van de locatie is een klein volkstuintencomplex gesitueerd. Aande zuidzijde wordt de locatie begrenst door de rondweg (N391). De locatie en de omgeving ademen een authentieke en rustieke sfeer behorend bij het Drentse platteland.

Figuur 3: Ligging van de locatie (rode cirkel). Bron: Bing Maps.

Figuur 4: Ligging van de locatie in close up. Bron: Bing Maps.

4.2. Beschrijving ingrepen

De initiatiefnemers hebben het voornemen om ter plekke een melkveebedrijf te starten. Of zoals ze het zelf omschrijven: “Een modern groen melkveebedrijf met een natuurlijke uitstraling, aangepast aan de bijzondere omgeving waarin het is gesitueerd; tussen woonwijk en bospercelen, tussen weilanden en authentieke Drentse hotwallen. Een bedrijf met duurzaam ontworpen gebouwen met veel natuurlijke materialen en toepassing van tal van groene technieken. Zowel in de veehouderij als in de bouwwijze. En draaiend op duurzaam opgewekte, groene energie.” Dit houdt dus in dat er ter plekke een geheel nieuw gebouw gaat verrijzen. Weliswaar ingepast in de natuurlijke omgeving, maar het landschap zal ingrijpend veranderen en voor de realisatie zal er het nodige graafwerk worden verricht. Voor de realisatie van de plannen zullen er geen bomen worden gekapt of houtwallen worden gerooid. Een artist impression van het uiteindelijke resultaat is te zien in figuur 5.

Figuur 5: Artist impression van hoe de uiteindelijke situatie er uit komt te zien.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de (potentiële) aan- of afwezigheid van de onderzochte plant- en diersoorten in het onderzoeksgebied onderbouwd. De relevante soorten zijn nader toegelicht.

5.1. Veldbezoek

Tijdens het veldbezoek is voor zover mogelijk een inventarisatie uitgevoerd van de beschermde soorten binnen de Wnb met de nadruk op de niet vrijgestelde beschermde soorten. In tabel 2 zijn de tijdstippen en de waarnemings-condities van het uitgevoerde veldbezoek weergegeven.

Waarnemingscondities veldbezoek			
Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
31.08.2017	14.00 uur	17.00 uur	Wind Z 3 bft., bewolking 40 - 60%, circa 20grC., geen regen

Tabel 2. Waarnemingscondities veldbezoek

5.2. Aangetroffen soorten

5.2.1 Flora

Aangezien er bij de voorgenomen plannen uitsluitend zal worden gebouwd op akkerbouwgronden, er geen houtwallen zullen worden gerooid, bomen zullen worden gekapt of anderszins waardevolle biotopen voor flora zal verdwijnen is er bij deze QuickScan is er geen en/of slechts marginaal aandacht besteed aan de aanwezige flora.

5.2.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van bronnenonderzoek komen in de omgeving van de onderzochte locatie diverse soorten zoogdieren voor zoals ree, haas, egel, mol, huismuis, huisspitsmuis, rosse woelmuis, bruine rat, rode eekhoorn, vos, das, boomarter, bunzing, wezel, hermelijn en steenarter. Tijdens dit onderzoek is aan de hand van aanwezige sporen het voorkomen vastgesteld van diverse muizensoorten, ree, egel en mol. Van das en overige arterachtigen werden geen burchten, holen, prenten of latrines aangetroffen aan de hand waarvan kan worden vastgesteld dat deze soorten ter plaatse geen vaste rust- of verblijfplaats hebben.

5.2.3 Vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden zich doorgaans in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten zoals boomholtes, huizen (spouwmuur), zolders, kelders, etc. Deze locaties moeten niet te vochtig, maar ook niet te droog zijn en liefst een vrij constante temperatuur hebben. Op de onderzochte locatie zijn diverse bomen aangetroffen met voor vleermuizen geschikte holtes, spleten en scheuren. Aangezien er geen bomen zullen worden gekapt was er verder geen noodzaak deze situaties verder te onderzoeken.

Potentiële vliegroutes

Van veel vleermuissoorten is bekend dat zij gedurende lange tijd gebruik kunnen maken van dezelfde ruimtelijke structuren voor oriëntatie en via deze verbindingselementen van hun verblijfplaats naar de foerageergebieden trekken en weer terug. Vanwege dit vaste gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bv. rijen woningen, watergangen, rijen bomen en singels) een belangrijk onderdeel van een zogenaamde vliegroute. Op de onderzochte locatie zijn diverse lijnvormige structuren aanwezig. Migrerende vleermuizen (komend vanuit de stedelijke bebouwing of de bossen in de wijde omgeving) kunnen via deze structuren hun foerageergebieden bereiken.

Potentieel foerageergebied

Vleermuizen foerageren op locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen en bomenrijen, bij lantaarnpalen of boven open terrein of water. Verwacht wordt dat de onderzochte locatie deel uitmaakt van foerageerroutes en functioneert als foerageergebied van vleermuizen (tabel 3). De onderzochte locatie is omsloten door hoog geboomte, er zijn houtwallen aanwezig met een weelderig ondergroei en bloeiende struiken, er zijn kleinschalige weilanden aanwezig met vee (en mest). Kortom, een uitstekend foerageerbiotoop voor vleermuizen.

	Zomerverblijfplaats	Kraamverblijfplaats	Paarverblijfplaats	Winterverblijfplaats	Vliegroute	Foerageerroute
Laatvlieger					x	x
Gewone dwergvleermuis	x				x	x
Ruige dwergvleermuis					x	x
Rosse vleermuis	±		±		x	x
Gewone grootoorvleermuis	±		±		x	x
x = aanwezig ± = potentieel ? = onzeker						

Tabel 3: De (potentieel) voorkomende vleermuizen en aanwezige functies in het plangebied

5.2.4 Vogels

Aangezien dit natuurwaardenonderzoek een QuickScan betreft, is geen volledige broedvogelinventarisatie uitgevoerd. Op basis van het uitgevoerde veldbezoek in combinatie met de terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens, bronnenonderzoek en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachten soorten. Tijdens het veldbezoek zijn geen jaarrond beschermde nesten of sporen van nestlocaties aangetroffen. Ter plekke werden de volgende vogelsoorten aangetroffen: buizerd, groene specht, houtduif, Turkse tortel, vink, kauw, roek, merel, winterkoning, roodborst, boomkruiper en boomklever. De akkers en weilanden en daarbij het kleinschalige agrarische karakter van de gehele omgeving lijken niet zeer geschikt voor weidevogels, maar wel geschikt voor het voorkomen van patrijs. Volgens de bekende verspreidingsgegevens komt deze soort echter ter plekke niet voor.

5.2.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Er is geen gericht onderzoek naar het voorkomen van deze soorten en soortgroepen verricht. De reden hiervoor is dat er geen voor deze soortgroepen belangrijk water- of landbiotoop zal worden aangetast.

5.2.6 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Ook naar deze soortgroepen is geen gericht onderzoek verricht. Dat heeft deels te maken met het tijdstip van het onderzoek, maar ook met het feit dat bij de voorgenomen werkzaamheden er geen schade kan en zal worden toegebracht aan deze soortgroepen. Afgaand op de aard van het terrein rondom de bebouwing zijn er ook geen middels de Wnb beschermde insectensoorten te verwachten.

6 Toetsing aan de WNB

Welke verbodsbepalingen kunnen worden overtreden?

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2

Artikel 3.5. lid 4 'het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen'

- Er kan bij de uitvoering van de plannen sprake zijn van opzettelijke verstoring, omdat er tijdens dit onderzoek sporen zijn gevonden van laatvlieger en gewone dwergvleermuis die duiden op zomerverblijfplaatsen of kraamkolonies.

NB: In de Wet natuurbescherming is bij meer verbodsbepalingen dan onder de Flora- en faunawet het opzetvereiste toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. In de Flora- en faunawet was alleen sprake van het opzetvereiste bij verontrusting (art 10). Hierdoor was de Flora- en faunawet strenger dan de verbodsbepalingen van de Habitatrichtlijn. Niet opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn nu niet langer verboden. Daarbij is van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant.

Natuur Netwerk Nederland (NNN)

De onderzochte locatie ligt niet binnen het NNN, maar grenst daar wel direct aan. Naar verwachting zullen de voorgenomen plannen geen nadelig effect hebben op het NNN voor wat betreft aantasting van de biodiversiteit. Ten behoeve van een berekening van de te verwachten stikstofdepositie is een Aerial-berekening gemaakt.

9 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van deze QuickScan kan het volgende worden geconcludeerd:

- Op de onderzochte locatie is het voorkomen van middels de Wnb beschermde diersoorten weliswaar niet aangetoond, maar in de directe omgeving komen beschermde diersoorten (das, boomarter) zeker voor. De voorgenomen plannen zullen echter niet van invloed zijn op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten;
- Er zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogels aangetroffen;
- Soortgericht vervolgonderzoek ter plaatse conform vleermuisprotocol is niet noodzakelijk,
- Voor de voorgenomen plannen is geen ontheffingsaanvraag in het kader van de Wnb noodzakelijk.

Op basis van deze QuickScan wordt het volgende geadviseerd:

- Richt de boerderij en de omgeving in op een 'natuurinclusieve' wijze. Bijvoorbeeld door middel van het implementeren of ophangen van kasten voor mussen, gekraagde roodstaart, boerenwaluw, huiswaluw, kerkuil, bosuil, steenuil en vleermuizen. Zie: www.vivarapro.com .;
- Gebruik voor erfbeplanting inheems plantgoed dat passend is voor de streek. Bijvoorbeeld: hult, vlier, lijsterbes, vuilboom, meidoorn, sleedoorn, etc.;
- Leg bij voorkeur ook een ondiepe vijver aan (afvang hemelwater) die geschikt is voor amfibieënsoorten zoals kamsalamander en knoflookpad. Deze vijver mag echter geen vis bevatten.

10 Bronvermeldingen

- <http://www.dvhn.nl/drenthe/Koeien-knuffelen-op-stadsboerderij-naast-woonwijk-Emmen-22118937.html>
- <https://www.provincie.drenthe.nl/onderwerpen/natuur-milieu/natuur/natuurnetwerk/>
- <https://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/documenten/profielen/vogels>
- <https://www.verspreidingsatlas.nl>
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden & A. van Diepenbeek, 2003. Zoogdieren van West-Europa. Stichting Uitgeverij van de KNNV en VZZ i.s.m. Vereniging Natuurmonumenten.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.), 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.
- Manger, R. et al., 2016. Libellen in Drenthe. Stichting Libellenwerkgroep Drenthe, Assen.
- Ministerie van LNV, 2004. Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.
- SOVON, 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels. Nederlands Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en EIS-Nederland, Leiden.
- Twisk, P. et al, 2010. Veldgids Europese Zoogdieren. KNNV Uitgeverij en Zoogdierverseniging.
- Vlinderwerkgroep Drenthe, 2016, Dagvlinders in Drenthe
- www.ravon.nl
- www.sovon.nl
- www.waarneming.nl
- www.zoogdierverseniging.nl

Fotobijlage

De onderzochte locatie grenst aan het Noordbargerbos, onderdeel van het NNN.

De plek waar de veehouderij zal verrijzen bestaat nu uit akkergrond waar onder meer voederbieten worden verbouwd.

De omgeving ademt een landelijke en authentieke sfeer.

23

Brede houtwallen met zomereiken en ondergroei van braam bepalen het beeld langs de grenzen van de locatie.

Oude eiken in de houtwal met op de achtergrond de afrit vanaf de rondweg.

Het kleine moestuincomplex naast de onderzocht locatie.

